

Liturgie voor de (online) viering van zondag **12 september 2021, 15e na Trinitatis; 13e van de zomer**

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Lector: Aty Janzen

Organist: Arie Metaal

Thema: Ken je mij?

Viering beschikbaar om:

10.00 uur op www.kerkdienstgemist.nl

Na de dienst ook beschikbaar op www.pgij.nl

**Protestantse
Kerk**

Protestantse gemeente te IJsselstein

Heeft u iets voor de voorbeden in deze dienst?

Mail het naar E dienen@pgij.nl Dan krijgt het een plekje in deze dienst.

- De Paaskaars brandt
- Orgelspel vooraf: *Jesus, meine Zuversicht* (Johann Sebastian Bach (1685-1750))
- Welkom door de voorganger

- Welkom
- De laatste tijd geen 90 aanwezigen hier. Het kan en mag wél!
- Voor mij is er op 18 augustus jl. een bijzonder jaar begonnen. Op mijn sociale media stond ik daar al bij stil. Volgend jaar op die dag zal ik 66 jaar en zeven maanden zijn. En ga ik met emeritaat.
- Het gaat vanmorgen over elkaar kennen. Van mens tot mens. Van God naar Jezus naar ons. En van ons naar Jezus naar God. Ken ik jullie? Kennen jullie mij?
- Laten we stil worden.

AAN HET BEGIN

- Toewijding door stil gebed
- We gaan staan
- Groet en bemoediging
- We zingen (intochtslied): Psalm 139:1 en 2
- Gebed aan het begin

Eeuwige God,
 Wij die U nooit hebben gezien,
 zie ons hier staan.
 Wij die van U hebben gehoord,
 hoor U ons aan.
 Uw naam is dat U mensen helpt
 Wees onze hulp.
 En dat U alles hebt gemaakt,
 maak alles nieuw.
 En dat U ons bij name kent,
 Leer ons U kennen.
 Die bron van leven wordt genoemd,
 doe ons weer leven.
 Die hebt gezegd: ik zal er zijn,
 wees hier aanwezig
 Amen.

- We gaan zitten
- We zingen: Lied 837:1 en 3
- Smeekebed, besloten met het zingen van *'Heer, ontferm U!'*

Overvloed (Marinus van den Berg)

Heel veel mensen hebben een overvloed aan muziek,
 maar ze zijn van binnen niet blij.
 Heel veel mensen hebben een overvloed aan televisie,
 maar ze zien elkaar nauwelijks.
 Heel veel mensen hebben een overvloed aan zenders,
 maar ze kunnen elkaar niet ontvangen.
 Heel veel mensen gebruiken sociale media,
 maar we zijn individueler dan ooit.
 Heel veel mensen hebben een overvloed aan geld,
 maar ze zijn armer dan ze zelf weten.
 Heel veel mensen hebben een overvloed aan kennissen,
 maar ze kennen niemand echt.
 Heel veel mensen hebben een overvloed aan goden,
 maar de onbaatzuchtige God is hun onbekend.
 Heel veel mensen zoeken naar echt contact
 naar echte ontmoeting die niet te koop is,
 maar die je ontvangt als je omziet naar elkaar,
 als je aandachtig leeft met elkaar.
 Daarom bidden en zingen we samen:
 Heer, ontferm U!

Dat lucht op:
 zeggen wat je dwars zit,
 wat je om je heen aan ellende ervaart.
 Zo komt er ook ruimte voor het andere,
 voor het mooie, schone, vreugdevolle.
 Daarvoor past het God te danken en te loven.
 Daarom zingen we een loflied:

- We zingen een loflied: Lied 825:1 en 8

DIENST VAN HET WOORD

- Gebed om de opening van het Woord

(Help ons U te vinden)

Heer, onze God,
 het is een gedachte om stil bij te worden
 dat door alle eeuwen heen uw Woord is verkondigd.
 Vanaf de dagen van Abraham, Mozes en de profeten,
 door apostelen en evangelisten, door de kerk en door ouders
 zijn de geloofsgetuigenissen doorverteld.
 Wereldwijd vindt het gehoor, en ook wij worden aangesproken.
 Laat uw Geest die leidt in alle waarheid
 ons inzicht geven om in onze tijd uit het geloof te leven.
 In Jezus Christus hebben wij u leren kennen en liefhebben.
 Daarom vertrouwen we ons aan u toe
 met alle vragen die niet beantwoord worden,
 met alle pijn die niet overgaat.
 Wij zijn door u gekend.
 Wij danken u dat we leven mogen met de belofte
 van de ontmoeting met u.
 Hier in de kerk,
 bij de nevendienst,
 bij mensen thuis.
 Amen.

- Moment met de kinderen

Verborgen opdracht

Deze zondag is de eerste van een blok met drie verhalen over het Joodse meisje Ester dat haar volk van de ondergang redt. Vandaag horen de kinderen dat Ester koningin wordt.

Wat heb je nodig?

- een eenvoudige doos met een kroontje erin

Aan de slag:

- De kinderen stellen vragen om te erachter te komen wat er in de doos zit.

- Geef eventueel een hint.

- Een van de kinderen pakt de doos uit.

- Vertel de kinderen dat het bijbelverhaal gaat over een eenvoudig meisje, dat koningin wordt. Hoe dat gaat, horen de kinderen in de kinderdienst.

- Eventueel kun je vertellen waarom het kroontje in de doos verstopt is en dus verborgen was. In het bijbelverhaal moet Ester van haar pleegvader Mordechai verborgen houden dat zij uit het Joodse volk komt. De naam Ester betekent: 'verbergen' of 'ster'. En in het hele verhaal van Ester is God ook verborgen: zijn naam wordt niet genoemd.

- We zingen met de kinderen: Lied 934

- Het licht wordt door de kinderen meegenomen

- Eerste Schriftlezing: Psalm 139 (NBV)

¹Voor de koorleider. Van David, een psalm.

HEER, u kent mij, u doorgrondt mij,

²u weet het als ik zit of sta,

u doorziet van verre mijn gedachten.

³Ga ik op weg of rust ik uit, u merkt het op,
met al mijn wegen bent u vertrouwd.

⁴Geen woord ligt op mijn tong,
of u, HEER, kent het ten volle.

⁵U omsluit mij, van achter en van voren,
u legt uw hand op mij.

⁶Wonderlijk zoals u mij kent,
het gaat mijn begrip te boven.

⁷Hoe zou ik aan uw aandacht ontsnappen,
hoe aan uw blikken ontkomen?

⁸Klom ik op naar de hemel – u tref ik daar aan,
lag ik neer in het dodenrijk – u bent daar.

⁹Al verhief ik mij op de vleugels van de dageraad,
al ging ik wonen voorbij de verste zee,

¹⁰ook daar zou uw hand mij leiden,
zou uw rechterhand mij vasthouden.

¹¹Al zei ik: ‘Laat het duister mij opslokken,
het licht om mij heen veranderen in nacht,’

¹²ook dan zou het duister voor u niet donker zijn –
de nacht zou oplichten als de dag,
het duister helder zijn als het licht.

¹³U was het die mijn nieren vormde,
die mij weefde in de buik van mijn moeder.

¹⁴Ik loof u voor het ontzaglijke wonder van mijn bestaan,
wonderbaarlijk is wat u gemaakt hebt.
Ik weet het, tot in het diepst van mijn ziel.

¹⁵Toen ik in het verborgene gemaakt werd,
kunstig geweven in de schoot van de aarde,
was mijn wezen voor u geen geheim.

¹⁶Uw ogen zagen mijn vormeloos begin,
alles werd in uw boekrol opgetekend,
aan de dagen van mijn bestaan ontbrak er niet één.

¹⁷Hoe rijk zijn uw gedachten, God,
hoe eindeloos in aantal,

¹⁸ontelbaar veel, meer dan er zandkorrels zijn.
Ontwaak ik, dan nog ben ik bij u.

¹⁹God, breng de zondaars om,
– weg uit mijn ogen, jullie die bloed vergieten –

²⁰ze spreken kwaadaardig over u,
uw vijanden misbruiken uw naam.

²¹Zou ik niet haten wie u haten, HEER,
niet verachten wie tegen u opstaan?

²²Ik haat hen, zo fel als ik haten kan,
ze zijn mijn vijand geworden.

²³Doorgrond mij, God, en ken mijn hart,
 peil mij, weet wat mij kwelt,
²⁴zie of ik geen verkeerde weg ga,
 en leid mij over de weg die eeuwig is.

- We luisteren naar: *'Ken je mij?'* met zang van Trijntje Oosterhuis (een tekst van haar vader Huub)
<https://www.youtube.com/watch?v=kHDvGTwZR2s>
 - Tweede Schriftlezing: Johannes 7:25-32 (NBV)

25Sommige Jeruzalemmers zeiden: 'Is dat niet die man die ze willen doden? 26Moet je zien, hij spreekt vrijuit en ze zeggen niets tegen hem. Zouden onze leiders werkelijk tot de overtuiging zijn gekomen dat hij de messias is? 27Wanneer de messias komt, zal niemand weten waar hij vandaan komt, maar van hem weten we wel waar hij vandaan komt.' 28Bij zijn onderricht in de tempel zei Jezus luid en duidelijk: 'U kent mij en u weet waar ik vandaan kom. Maar ik ben niet namens mezelf gekomen; ik ben gezonden door iemand die betrouwbaar is, en hem kent u niet. 29Ik ken hem, omdat ik bij hem vandaan kom en hij mij heeft gezonden.' 30Toen wilden ze hem grijpen, maar niemand deed hem iets, omdat zijn tijd nog niet gekomen was. 31Onder het volk waren er velen in hem gaan geloven, 'want,' zeiden ze, 'wanneer de messias komt, zal die niet meer wondertekene verrichten dan hij heeft gedaan.'

- We zingen: Lieder 653:1 en 7
 - Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

*"Ken je mij? Wie ken je dan?
 Weet jij mij beter dan ik?"
 Ken je mij? Wie ben ik dan?
 Weet jij mij beter dan ik?"*

Zo zingt Trijntje de woorden van haar vader Huub Oosterhuis.
 Wanneer ken je iemand?

Als je naam, adres, woonplaats, lengte, gewicht, kleur, ogen, e.d. weet? Of als je meer weet over burgerlijke staat, beroep en vrije tijdsbesteding?

Is de eerste indruk bij een ontmoeting bepalend? Maar is dat ook een juiste indruk? Kan iemand later toch anders overkomen? En moet je erkennen: *"Dat had ik niet achter hem / haar gezocht?"*
 Het hangt er ook van af of iemand zich láát kennen. Krijg je wel de kans om tot een goede kennismaking te komen. Om de ontmoeting te verdienen?

In het gelezen gedeelte van Johannes gaat het ook over kennen. En wie kent wie in dat stukje? Het gaat om het kennen van God en Jezus, over en weer. En om het kennen van Jezus en de mensen, ook over en weer. Hoe is dat kennen tussen God en Jezus en tussen Jezus en de mensen?

Eerst even iets over het verband waarin hier gesproken wordt over kennen. Wat is er vooraf gegaan?

Het is Loofhuttenfeest in Jeruzalem. De broers van Jezus zijn naar het feest gegaan. Jezus zelf gaf aanvankelijk aan dat hij niet mee wilde gaan, omdat hij daar zijn leven niet zeker was. Uiteindelijk is hij toch gegaan, maar dan wel in het geheim.

Halverwege het feest treedt Jezus toch uit de verborgenheid tevoorschijn en gaat hij bij de tempel staan verkondigen. Daarbij vraagt hij ook aan zijn toehoorders: +*'Waarom probeert u mij te doden?'* Zij reageren verbaasd en fel: *'U bent bezeten! Wie probeert u dan te doden?'*

Er zijn twijfels. ‘Is dat niet die man die ze willen doden?’ vragen sommige inwoners van Jeruzalem zich af. ‘Hoe kan hij daar dan staan?’ De grote vraag is, of Jezus echt de Messias is. Daarover lijken de mensen te twijfelen en die twijfel wordt veroorzaakt door twee dingen: hun eigen verwachtingen en de houding van de autoriteiten.

Verwachtingen

Uit het verhaal blijkt dat de mensen in Jeruzalem verwachtten dat de Messias zou komen. Op twee punten wordt die verwachting concreet. In de eerste plaats lijken ze te hebben verwacht dat de Messias iets mysterieus zou hebben, iets geheimzinnigs. Niemand zal weten waar hij vandaan komt. Maar ja, van Jezus weten ze het wel: Die komt gewoon uit Nazaret, daar is niks mysterieus aan. In de tweede plaats verwachtten ze dat de Messias grote dingen zou doen. Dat hebben ze Jezus wel zien doen, of ze hebben er in ieder geval over gehoord. Ze kunnen zich eigenlijk niet voorstellen dat de Messias grotere dingen zou doen dan wat Jezus gedaan heeft. Zou hij dan dus toch de Messias zijn?

Houding van de autoriteiten

De twijfel van de Jeruzalemmers wordt versterkt door de houding van de autoriteiten. Jezus staat ongestoord bij de tempel te verkondigen – zou dat betekenen dat de leiders dan toch in hem zijn gaan geloven? Als lezers krijgen we te horen dat dat niet de reden is dat zij niet ingrijpen. De tijd van Jezus is nog niet gekomen. Die tijd komt nog.

Jezus weerlegt de twijfel over zijn bekende of onbekende afkomst door te verwijzen naar degene die hem gestuurd heeft. Hij staat daar niet namens zichzelf, maar namens iemand die betrouwbaar is en die door de aanwezigen niet gekend wordt. Is God een Onbekende voor de mensen in Jeruzalem? In ieder geval niet voor Jezus. ‘Ik ken hem’, zegt hij, ‘omdat ik bij hem vandaan kom en hij mij heeft gezonden.’ Ook de andere keren dat we vanuit het Johannes evangelie bezig waren, hebben we al herhaaldelijk gezien dat Jezus vertelt hoe dicht hij bij God de Vader staat. Juist die uitspraken leiden tot woede bij de joodse leiders.

Onder het volk zijn juist veel mensen die in Jezus gaan geloven, vooral vanwege de al eerder genoemde woorden die ze hoorden spreken en daden die ze hem hebben zien doen. Het is onmogelijk om te blijven wachten op een Messias die grotere dingen zal doen dan hij: Jezus moet die Messias zijn!

Het woord ‘kennen’ is een belangrijk woord in het gedeelte. De mensen om Jezus heen kennen hem. Hij is één van hen. Maar Jezus is er niet voor zichzelf. Of van zichzelf uit. Hij is gezonden door God. Jezus kent God wel, maar de mensen kennen God niet.

En toch: via onze kennis van Jezus krijgen we ook kennis aan God. Het gaat dan niet om feitjes als welke kleur ogen heeft God? Hoe oud is hij? En er is geen CV van God waaruit je hem leert kennen. Of het moeten de verhalen uit de Bijbel zijn. De woorden en de daden van Jezus.

Er is meer sprake van een ontmoeting. Van een relatie. En in die relatie leer je elkaar kennen.

Zo is het ook in Psalm 139. Daar kom je ook het woord ‘kennen’ tegen.

In Psalm 139 spreekt een dichter die vol vertrouwen is. God kent de dichter. En de dichter kent God.

Op verschillende plekken in de psalm wordt een Hebreeuws woord gebruikt, dat meest met ‘kennen’ vertaald wordt.

Het gaat dan niet om weten en wetenschap. Niet om objectieve feiten, waarbij geen enkele betrokkenheid is van de onderzoeker, de wetenschapper.

Het gaat juist om een leren kennen in de omgang, in een ontmoeting. Het gaat om ervaringskennis waarbij alle menselijke waarnemingsorganen meedoen: oog, oor, hand, gevoel, hart, enz. En waar je iets mee kunt kennen - dat is heel uitgebreid. Op andere plekken in de Bijbel kom je dat Hebreeuwse woord ook tegen. In de Statenvertaling wordt het daar soms vertaald met het woord ‘bekennen’. En dan gaat het om de intiemste omgang van man en vrouw. Zo ver kan het dan gaan bij kennen. Vgl. Genesis 4:1: “*En Adam bekende Heva, zijn huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde, Kain...*”

Als het gaat om kennis van God, dan gaat die kennis nooit buiten het hart om. Het is geen verstandelijk kennen van zijn bestaan. Het gaat om kennen in de ontmoeting, in het horen van zijn Woord. Om het ervaren, beleven van liefde, macht, wijsheid, genade, geduld, verhevenheid in al zijn doen en laten.

In Psalm 139 ontdekken we zo, dat de HEER de dichter door en door kent. Hij kent zijn gedrag (2-4). Hij kent hem overal waar hij is (5-10). Hij kent hem dag en nacht (11-12). Hij kent hem al van vóór zijn geboorte (13-16).

Zo kom je in de sfeer van omzien naar. In de goede zin des woords: in het oog houden. En als er gesproken wordt over het omsluiten door God, dan is het als iemand omhelzen, iemand vol liefde omgeven. Meer algemeen gezegd: het gaat om 'zich verenigen met', 'gemeenschap hebben met' (Rabbijn Soetendorp).

De dichter is dus bezig met zelfonderzoek. Hij is bezorgd: Hoe ben ik zelf? Wie ben ik? De dichter is er blijkbaar niet helemaal gerust op, op zichzelf.

Nu kun je God in dat verband ervaren als een alziend en alomtegenwoordig oog. God als een lastpost, een bemoelial. Of zelfs als een stalker. Ik heb zelf een keer een periode last gehad van een stalker, en dat is echt niet fijn. Laat God dan alsjeblieft niet zó zijn!

En God zij dank is dat ook niet zo. God kent je en gaat met je mee. Jij mag God kennen en met hem meegaan. Dat is het gewone leven van jou als gelovige. Soms heb je daar aarzelingen en vragen bij. Soms kan het tot in de grond van je bestaan komen. Of je ervaart de kritiek van anderen. Van God zelf.

Het kan betekenen, dat je angstig leeft. Ook nu nog leven mensen in angst om hun geloof. Angst voor het alziende Oog, angst voor het Oordeel, angst voor Dwaling. Angst voor anderen die mij beoordelen.

Maar de psalm vertelt uiteindelijk over een God die jou kent. En die jij mag kennen. En dan gaat het niet om stevige geloofsformules. En ook niet om allerlei morele wetten. Maar het gaat simpelweg om het geleefde leven.

Durf daarop te vertrouwen! Dan ben je nooit alleen!

Zo mogen we er op vertrouwen dat God in Jezus ons ziet en kent. Maar door Jezus mogen ook wij God kennen. En er vertrouwd mee worden. Dat is liefde. Dat werkt door liefde. Dat is een liefdesrelatie.

Mensen kunnen God niet zien en zijn weg in de wereld narekenen. Maar wie in onderlinge liefde leeft, is dicht bij Gods spoor door de wereldgeschiedenis. Dan kan mensen plotseling een licht opgaan.

"Midden onder u staat Hij die gij niet kent." (LB 528).

Amen.

- Meditatief moment: orgelspel: Uit Sonate IV: '*Andante religioso*' (Felix Mendessohn Bartoldy (1809-1847))

- We zingen: Lied 528:1, 2, 4 en 5

DIENST VAN HET ANTWOORD

- Afscheid ambtsdragers

- We zingen: Lied 704:1

- Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Dankgebed:

Wie bent u toch

Zo bent U dus: betrouwbaar.
Licht is licht, liefde is liefde.
Uw Zoon is het levende bewijs.

Een lied voor U, een luid hoera,
U bent het waard -
een God die doet wat Hij zegt.

Hoog, zeer hoog hebben wij U.
Een God die mensen wil,
ware zonen, ware dochters.

Een God die in ons gelooft,
gelooft in deze planeet -
Eén van ons, toppunt van vreugde bent U.

Dat U zich zó laat kennen -
zo welgezind, zo beminnelijk.
Wie bent U toch, o God.

(Hans Bouma, *Op adem komen*, Gebeden
Eén van U (kerst))

Voorbeden:
Omgaan met elkaar

God, geef ons de wijsheid
om anderen in hun waarde te laten,
ook al vinden we ze irritant.

Geef ons de wijsheid
om niet meteen in de aanval te gaan,
ook al voelen we ons gekwetst.

Geef ons de wijsheid
om naar elkaar te luisteren,
ook al denken we elkaar al te kennen.

Geef ons de wijsheid
om niet altijd ons gelijk te halen,
ook al hebben we het wel.

(*Zeg het maar gewoon_3_p41*)

➤ Ambtsdragers

Overlijden
Huwelijk
Ziekte:

Stil gebed

Het 'Onzer Vader'

Onze Vader die in de hemelen zijt,
 uw Naam worde geheiligd;
 uw Koninkrijk kome;
 uw wil geschiede
 gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood,
 en vergeef ons onze schulden,
 gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,
 en leid ons niet in verzoeking
 maar verlos ons van de boze.
 Want van u is het Koninkrijk
 en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.
 Amen.

- Delen van de bloemengroet
- Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug. Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche halen
- Inzameling van de gaven:
 - 1e collecte: ...
toelichting
 - 2e collecte: College van Kerkrentmeesters

Omdat we niet kunnen collecteren in de eredienst vragen we u om uw collecte digitaal bij te dragen. We doen dat in het volle besef van onzekerheden bij gemeenteleden, ook op financieel gebied. Twee manieren om uw bijdrage te doen:

- U kunt uw bijdrage overmaken op de rekening van het College van Diakenen: NL43 RABO 0159 278 325 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente IJsselstein
- U kunt bijdragen via deze QR code.

Wij danken u van harte voor uw gift!
 Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters:
 Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten.

AAN HET EINDE

- We zingen: slotlied (staande): Lied 791:1, 3 en 4
- Uitzending en zegen

Dat de liefde van God
 je zal sterken,
 verkwikken
 door dagen en nachten heen.
 Dat je door Zijn tegenwoordigheid
 verkwikt elke keer als je valt
 weer op zal staan,
 wetende,
 Hij laat mij nooit alleen.

- We zingen: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)
- Orgelspel: *Preludium en Fuga in d* (BWV 554 Johann Sebastian Bach)